

Sneller melken zonder kosten

De toenemende grootte van melkveebedrijven maakt sneller melken steeds belangrijker. Maar het aanpassen van de melkstal is niet de enige manier om sneller te kunnen melken. Ook in de bestaande melkstal is vaak nog winst te boeken. En dat zonder ingrijpende investeringen.

Tekst: Joe Olminkhof, Marian van den Berg en Uulke Hoekstra – Foto's: leveranciers

Melkveebedrijven groeien. En iedereen is het over één ding eens: de bedrijven groeien tegen hun grens aan met de arbeid. Maar waar de grens ligt, daarover is maar weinig overeenstemming. Roept de een dat 750.000 kg melk al niet meer

door één man te behappen is, een ander legt de grens veel hoger. Ze lijken allemaal een beetje gelijk te hebben. Arbeid is op veel bedrijven namelijk nog gemakkelijk te optimaliseren. Dat geldt ook voor het melken; de belangrijkste actie op het bedrijf. En daar-

voor is het niet eens nodig om fors te investeren. Veel kleine aanpassingen kunnen de melktijd namelijk al flink bekorten. Allereerst moet de oprijftijd van de ligboxenstal naar de wachtruimte kort zijn. Daarna moeten de koeien snel de melkstal binnen kunnen komen. Tijdens het melken zelf zijn koehygiëne en een goede afstelling van het melksysteem de belangrijkste factoren om snel melken te bevorderen. En ten slotte moeten de koeien uiteraard de melkstal ook weer snel kunnen verlaten.

▪ Vlot naar de wachtruimte

Met ruime doorgangen zijn de koeien snel van de stal naar de melkstal of de wachtruimte te drijven. Een goed oprijfhek neemt alle koeien rustig mee naar voren zonder dat er veel onrust onder de achterste koeien ontstaat. Zorg tegelijkertijd voor een snelle en veilige route naar de melkstal. Koeien lopen langzamer als ze zich kunnen stoten en bezeren. Controleer de koeien of ze stootplekken hebben. Vaak geeft dat aan dat ergens in de stal een obstakel is, waar de dieren last van hebben.

▪ Een aantrekkelijke melkstal

Koeien moeten vanuit de wachtruimte goed zicht hebben op de melkstal. Ze moeten makkelijk en prettig de melkstal binnen kunnen gaan. Let er bijvoorbeeld op dat ze niet verblind raken door het felle licht in de melkstal. Controleer ook of de koeien direct goed op de

stand staan. Bij een rechte keerbuis en onvoldoende ruimte staan de koeien te vaak met het dichtstbijzijnde achterbeen naar voren. Een gekartelde keerbuis is beter voor een goede stand van het achterbeen. Doordat de koeien dan vierkant staan, kun je de spenen gemakkelijker schoonmaken en het melkstel onderhangen. Let er meteen op of het melkstel makkelijk aan te sluiten is. Staan de koeien te ver van de rand dan gaat het aansluiten na een paar uur melken door vermoeidheid steeds langzamer.

▪ Korte behandeltijd per koe

Een goede uiergezondheid is de basis voor sneller melken. Veel mastitiskoeien geven immers veel werk. Concentreer daarom alle aandacht op het voorkomen en beperken van koeien met mastitis of een verhoogd celgetal. Wie snel wil melken, zal er ook voor moeten zorgen dat de koeien schoon de melkstal in komen. Met gladde en schone uiers, spenen en staarten blijven ze schoner en gaat het voorbehandelen een stuk sneller. Door eerst drie of vier koeien voor te behandelen en daarna het melkstel aan te sluiten, zijn de koeien snel leeg.

Rust tijdens het melken bevordert de melksnelheid overigens ook. Het aantal beugels dat in de melkstal hangt en ook gebruikt wordt, is een goede maat voor die rust. Meer dan twee beugels per 50 koeien is teveel. Ook het stalklimaat is belangrijk voor koe en melker. Controleer of er voldoende verlichting op het uier is.

Koeien houden van regelmaat. Een melkinterval van telkens 12 uur melkt sneller dan een interval van eerst 14 uur en daarna 10 uur. Het is ook verstandig, als er meer personen op het bedrijf melken, ze allemaal dezelfde methode te laten gebruiken. Door wisselende melkmethoden duurt het langer voor koeien volledig uit gemolken zijn.

Met één code in één keer een ander afnamemoment instellen voor alle afnames in de melkstal. Op de foto is met code 2 een vertragingstijd van **5 seconden** en een melkstroom van ongeveer 400 gram per minuut ingesteld (dit komt overeen met **cijfer 9** op het display). Dit is een afnamemoment voor een snelmelkend koppel. De computer kan ook voor elke koe een ander afnamemoment doorgeven aan een afname. Elk dier heeft zo een eigen afnamemoment.

Een vacuümmeter op een goed zichtbare plaats in de melkput.

▪ Melkinstallatie optimaal afstellen

Je kunt koeien trainen om snel de melk af te geven zonder dat ze uierontsteking krijgen. Dat kan door de melkstellen sneller af te nemen en tegelijkertijd te zorgen voor een passend vacuüm. Een optimale afstelling van het moment van afname van het melkstel draagt bij aan snel melken. Dat kan al veel tijd besparen. Een simpele centrale instelling van het afnamemoment voor alle melkstellen in één keer door de veehouder of servicemonteur heeft dan de voorkeur. Doordat de melkstallen steeds groter worden, kost het aanpassen van het afnamemoment per melkstand veel tijd. Goede afnameapparatuur neemt het melkstel af op basis van een instelbare vertragingstijd én een instelbare melkstroom. In een geautomatiseerde melkstal kan elke koe een eigen afnamemoment krijgen. Stel het vacuüm af op de melkstroom van de snelmelkende koeien. Verander het vacuüm geleidelijk. Voorkom ook het aanzuigen van lucht. Een slanggeleider helpt hierbij. Zorg ook voor het juiste type tepelvoering bij de koppel koeien.

▪ Weer snel weg

Na het melken moeten de koeien uiteraard zo snel mogelijk uit de melkstal. Meestal willen de koeien er moeilijker uit als er teveel voerrestanten in de voerbakken liggen. Uitdrijfhekjes drijven etende koeien van de voerbak. Een ruime uitloop en terugloop, zonder krappe wendingen, heeft ook dan de voorkeur. ■

Joe Olminkhof, Marian van den Berg en Uulke Hoekstra zijn als melkwinningspecialisten in dienst van DLV bouw, milieu en techniek, Heerenveen, telefoon (0513) 65 35 96.

Een schoon en geschoren uier, spenen en staart versnellen het voorbehandelen.

Tien tips voor een snelle melktijd

1. Zorg dat het melkstel optimaal onder de koe hangt in lijn met de stand van de spenen.
2. Vervang de tepelvoeringen op tijd.
3. Vervang korte pulsatieslangetjes gelijktijdig met de tepelvoeringen. Controleer rubberdelen regelmatig.
4. Stel het afnamemoment af op de veestapel. Doe dat in niet te grote stappen.
5. Pas de vacuümhoogte aan op de melkstroom en het melkstel.
6. Controleer het melken aan de hand van de 30-puntenlijst*.
7. Onderhoud de melkmachine optimaal. Vervang versleten delen tijdig.
8. Het vervangen van versleten delen is veel goedkoper dan een nieuwe melkmachine te laten installeren.
9. Concentreer alle aandacht op het voorkomen en beperken van mastitiskoeien.
10. Plaats een duidelijke vacuümmeter in de melkput.

* Deze controlelijst is verkrijgbaar bij DLV en te bestellen via internet (www.dlvbmt.nl) of via één van de specialisten melkwinning.